

Bohoslužby v Zábřehu 4.září 2022

Lk 14,25-33

Milé sestry, milí bratři, máme dnes před sebou otázku po následování Ježíše. Co znamená jít za ním a stát se učedníkem? Alexandr Flek v Parabibli to celkem krásně vyjádřil v případě prvních učedníků. Měli docela dobře rozjetou živnost, ale Ježíš jim dal mnohem lepší nabídku. Tak šli za ním, stali se součástí jeho díla. Možná by se tak následování Ježíše dalo celkem dobře opsat. Být Ježíšův učedník, to znamená podílet se spolu s ním na propojení lidí, na tom, aby tvořili jeden celek nejen mezi sebou, ale i se svým Bohem. Následováním Ježíše tedy přispíváme k něčemu velice důležitému. Vypadá to skvěle, jeví se to dobrým nápadem. Určitě se častokrát rádi zapojíme do nějakého dobrého díla, tak si to dokážeme představit.

Dnešní text tu idylku povolání prvních učedníků poněkud nabourává. Být Ježíšův učedník? Jo dobrý nápad, ale ruku na srdce, milý člověče, máš na to? Drsná otázka. Trochu to následování posouvá do jiného světla. Pokud si člověk musí položit tuto otázku, pak je jasné, že existují kritéria, podle kterých by se to dalo určit. Nějak přeci musím poznat, jestli jsem schopen Ježíše následovat, jestli to zvládnu. Takže, jaké jsou podmínky podle kterých se to vyhodnotí? Kdo to dovede, kdo to dokáže, být učedníkem?

Mnohé školy dělají přijímací testy, aby se ukázalo, jsou-li adepti schopni se něčemu v této odbornosti naučit. Jak by mohly vypadat takové přijímačky do Ježíšovy školy? Co by se mělo posoudit? Na co vzít zřetel? Určitě by se dalo vyjít z nějaké té minulé zkušenosti. Jak člověk žil, jednal, než se rozhodl stát učedníkem. Podíváme se na morální profil. Udělal dotyčný něco velkého a významného? Má nějaké zásluhy? To by mohlo být přeci důležité. Musíme si dát pozor, koho přijmeme, komu svěříme spolupráci s Ježíšem. Nevím, jaké vyhlídky mívají studenti se zhoršenými známkami z chování. Ale nadšení asi moc nevyvolají. Dalším důležitým faktorem jsou znalosti a předpoklady, že se člověk opravdu něčemu naučí. To dá rozum. Jak může Ježíše pochopit někdo, kdo se jen těžko orientuje v Mojžíšovi a jeho pozdějších upgradech? Být to na nás, asi by ta kritéria k učednictví nabrala rychle docela jasnou podobu. A možná, že někdy i nabírají. Je přeci jen lehčí vsadit na něco hmatatelného, lehce hodnotitelného.

Ježíšova kritéria tady celkem překvapí. Vlastně neřekne, za jakých podmínek se někdo stane

jeho učedníkem. Nechá tomu volný průběh. Volá ne zrovna vzorně vzdělané rybáře, pozve dost morálně pošramocенého celníka, první svědkyní vzkříšení se stane podle některých drbů nevěstka. Pěkný spolek. Jediný, kdo se zdál trochu na úrovni, tak ho nakonec zradí. Je pravda, že Ježíši fandí i vzdělaní a zbožní zákoníci a farizeové. Nachází se v takovém tom širším kruhu učedníků, ale jsou tam a doplňují okruh těch, kdo Ježíše berou upřímně a vážně. Ježíš neklade podmínky říkající, kdo může být jeho učedníkem. Spíš uvádí překážky, které v tom komukoliv můžou zabránit. V dnešním textu to zazní několikrát, že někdo z nějakého důvodu není schopen se stát učedníkem. Má to jistě své opodstatnění. Ježíš volá k následování každého. Nevybírá ty nejvhodnější, nejschopnější. Každému člověku říká své „Pojď“. To, že mnozí nakonec nejdou, souvisí s něčím jiným, než s Ježíšovým poznáním.

Jako zásadní věc Ježíš zmiňuje schopnost nenávidět. Kdo není schopen doslova nenávidět, ošklivit si, své blízké, nedokáže být učedníkem. Nenávist jako podmínka dobrého následování? To je hodně silné kafe. Ježíš tím nesmírně provokuje. Jo, kdyby mluvil o nenávisti k hříšníkům, nebo hříchu obecně, to jo. Ovšem tady jde o blízké. O ty, kteří přece nejsou ztvárněním hříchu a zla. Jelikož Ježíš není typ, který by podněcoval nenávist, má tímto vyostřením na mysli něco jiného. Když budeme číst pozorněji, zjistíme, že nejde jen o blízké lidi, ale i sebe samotného. Opakem nenávisti je láska, obliba. Kdo má zalíbení v blízkých a v sobě samotném, ten nebude schopen stát se učedníkem. Na jiném místě Ježíš připomíná, že máme bližní milovat, tím naplníme Zákon. Ovšem na tom samém místě předchází lásce k bližnímu láska k Bohu. A o to jde i nyní. Jde o to, že Ježíš musí být na prvním místě. Láska k rodičům, partnerům, dětem a sourozencům má v životě učedníka své místo. Musí mít ale to správné místo, aby se dala naplnit. Jinými slovy, chceme-li být opravdu dobrými učedníky, musíme nejprve naslouchat Ježíšovi, abychom následně dokázali mít opravdu v úctě i své blízké.

Slova o nenávisti můžeme vnímat ještě v jiném smyslu. Co si pomyslíme o člověku, který nenávidí své blízké, nemá rád ani to, jak sám žije? Je divný, je zlý, špatný. Skoro každý si řekne, že něco takového se ho netýká. Urputně se jistě budeme bránit myšlence, že své blízké budeme nenávidět, nebudeme k nim mít dostatek lásky. Jenže ona nenávist může mít mnoho podob. Často je to jen nějaké to zrníčko v nitru člověka, které se občas ozve, ale nepřeroste v nějaký zlý čin. Jenže to je právě ten problém. Nejde jen o činy, jde o to, čeho jsme schopni. Většinou si říkáme, že to s námi není tak zlé, že mnoho věcí děláme dobře. Toho zlého bychom nebyli přeci schopni. Ale tady to začíná, neuvědomit si určité nebezpečí je první krok k tomu se jím nechat zaskočit, možná i semlet. Neuvědomit si, že jsme náchylní ke zlému, to je první krok k tomu se něčeho zlého časem dopustit. A klidně i vůči těm nejbližším, o kterých budeme tvrdit, že je milujeme, že jsou pro nás vším.

Dobrý student, dobrý učedník je ten, kdo je otevřený tomu nechat se poučit, kdo dokáže hledat něco nového i tam, kde to už zná. Představte si studenta, který řekne, že na tuto přednášku nepůjde, protože o tom už něco četl a tak se cítí znalým. Nejspíš to dopadne tak, že se svými

znalostmi možná nějak projde, ale vlastně se nic nenaučí, protože učit se, to předpokládá pokoru se kterou žák vyslechne učitele, i když si myslí, že mu nic nového neřekne. Přesně toto je totiž problém při následování Ježíše. Máme dojem, že nám v mnoha oblastech života nic moc nového neřekne, že některé lekce z jeho vyučování můžeme vynechat, protože už jsme si je osvojili nějakou svou cestou, už je známe.

Za Ježíšem přicházelo mnoho lidí, protože cítili, že je nějak mimořádný, dělá veliké divy, zázraky. Toto jsme u našich učitelů neviděli, tak se jdeme podívat na Ježíše. Ovšem jiné věci, to už známe, to už není nutné poslouchat. Známe zákon, snažíme se podle něj žít, proč tedy jít za Ježíšem jen proto, že nás všemu bude znovu učit? Jeho slova o schopnosti nenávidět jsou tedy možná tvrdá, ale ukazují jen k jednomu. Kdo si nedokáže připustit, že se z něj může v životě stát taky pěkná svině, ten Ježíše nikdy pořádně nepochopí. Důvod, proč mnozí lidé nezareagují na Ježíšovo pozvání, je v tom, že jsou si příliš jisti sami sebou, nepřipustí si, co by se jim všechno v životě mohlo stát.

Když se rozhodujeme Ježíše následovat, je potřeba si položit otázku, jestli mu budeme ochotni ve všem opravdu důvěřovat. Ony ty kroky víry můžou někdy, v krátkodobém horizontu působit nesmyslně. Třeba požadavek na to, aby člověk upozadil své vztahy, své priority. Představte si, že se máte rozhodnout, jestli půjdete na doučování z matematiky, nebo s kamarády na bazén? Jen blázen by volil to první. Co dáte najevo? Na první pohled jistě to, že chcete být se svými kamarády, že vám na nich záleží. Jenže další den bude písemka z matematiky na které svorně pohoříte, protože jste odmítli možnost nechat si tu látku vysvětlit. Najednou vidět, že odepřít si jeden den s kamarády také mohlo znamenat jim v něčem pomoci. Z krátkodobého hlediska to vypadá, že vám na druhých záleží. Z dlouhodobého to bylo vlastně velmi sobecké. Ježíš nás neučí matematiku, ani biologii či dějepis. Učí nás lidství, učí, co znamená být člověkem. Nestojí za rozmyšlení, jestli není někdy lepší se vzdát něčeho, co nám přijde v tu chvíli důležité, vzdát se třeba i pár chvil se svými blízkými, abychom jim později mohli opravdu pomoci?

Můžeme si sednout a ptát se, mám-li fakt na to, abych Ježíše následoval. Ovšem, co když to podobenství chce ukázat ještě něco jiného. Co když zde nejde jen o srovnání si toho, jestli jsem ochoten dát Ježíši svůj život, všechno, nad čím si užívám svou moc? Co když se ta otázka dá také položit, jestli mám na to zvládnout svůj život bez Ježíše?

Co znamená jít za Ježíšem a stát se jeho učedníkem? Možná to znamená pochopit, že život je příliš vážná věc na to, aby se stal polem pro různé experimenty. Znamená to uvědomit si, že je zde výborný učitel života, který má na své žáky jediný požadavek – aby mu důvěřovali.

Pane Ježíši, zdá se nám někdy těžké jít za tebou, vzdát se kvůli tobě mnoha věcí. Pomož nám porozumět, že bez tebe by to vše bylo ale ještě těžší, že odevzdat ti svůj život i své blízké neznamená je ztratit, ale naopak skutečně získat.

Amen.